



Border teriér

NEKONFLIKTNÝ, AKTÍVNY A VÁŠNIVÝ LOVEC

Univerzálny, no predovšetkým pracovný teriér sa môže uplatniť aj pri mini-agility alebo canisterapii.

Toto plemeno s bohatou históriou sa považuje za jedno z najstarších a najpôvodnejších medzi teriérmi. Vzniklo na pomedzí Anglicka (Northumberland) a Škótska (Border Country), kde sa odpradáva chovali malé teriéry na boj s hlodavcami a malými dravcami, ktoré často spôsobovali škody farmárom. Border má do istej miery spoločný pôvod s bedlingtonským a Dandie Dinmont teriérom. Prvé zmienky o psoch podobného vzhľadu pochádzajú už z prvej polovice 18. storočia. V minulosti sa často vyskytovala príbuzenská plemenitba, čo viedlo k vzniku jednotlivých typov teriérov podľa zámok alebo fariem, na ktorých sa „chovy“ nachádzali. Tieto psy sa používali predovšetkým na lov spolu s foxhoundmi. Úlohou borderov bolo vyhnať lišku z brloha, aby sa lov mohol začať alebo pokračovať. Nie všetci chovatelia súhlasili s uznaním plemena Kennel Clubom. Obávali sa, že vystavovatelia postupne bordera pokazia a on stratí svoje vynikajúce lovecké vlastnosti. Napokon však zmenili názor a aktívne sa

Border teriéry Radovana Robu si z výstav často odnášajú vzácne ocenenia a tituly.



podieľali na vypracovaní prvého štandardu plemena, ktorý s menšími úpravami platí dodnes.

Vďačný za náhodu

„Pochádzam z poľovníckej rodiny a všetci moji predkovia z otcovej strany boli poľovníci. Kým som sa dostal k borderom, zbieral som skúsenosti s duričmi, teriérmi či farbiarom, no chovateľskej práci som sa nevenoval. Psy som používal pri výkone práva poľovníctva,“ hovorí Radovan Roba.

Keďže si hlboko ctí jednotlivé plemená poľovných psov, snaží sa rešpektovať ich pôvodné poslanie. Dôraz kladie najmä na osobnosť, povahu a pracovné schopnosti jedinca. „Som skôr vyznávačom klasiky, preto bolo pre mňa nemysliteľné zaobstarať si plemeno, ktoré u nás nie je obvyklé. Kedysi som bordera poznal len z časopisov. Nepáčil sa mi a pochyboval som o jeho pracovných kvalitách, hoci sa o nich písalo pozitívne. V roku 2002 však zaúradovala náhoda. Ponúkli mi šteňa, ktorého sa chceli zbaviť. Spočiatku som rezolútne odmietal, ale potom mi prišlo psíka ľúto. O pár minút som ho mal v aute. Hovoril som si, je to lovecké plemeno, tak uvidíme, čo z neho vyrastie. Musím povedať, že tento deň zmenil môj poľovnícky a kynologický život. Rastúce šteniatko ma neprestávalo udivovať svojím nenúteným a milým správaním, inteligenciou a schopnosťou rýchlo sa učiť. S takým ovládateľným a bystrým teriérom som sa dovtedy nestretol. O necelé dva roky som sa rozhodol kúpiť jeho matku. Išlo o sučku z českého chovu Berušku Malý Golem, ktorá sa stala zakladateľkou môjho chovu. Exteriérovo to síce nebola žiadna hviezda, ale všetko vyvážili jej schopnosti a povaha. Vždy to bola vynikajúca spoločníčka, miláčik rodiny a ideálny domáci pes, ktorý sa vonku menil



Vášnivý lovec sa často dostáva do kontaktu s líškami.

na tvrdého a nekompromisného lovca. Podobný výrazný kontrast som nezaznamenal pri žiadnom inom plemene a nesmierne mi imponoval. Napriek tomu, že Berušku som kúpil až ako šesťročnú, podarilo sa mi s ňou odchovať dva vrhy. Svoje výborné pracovné vlohy odovzdala potomstvu. Dnes má takmer štrnásť rokov a ešte je pomerne svieža. Hoci už dobre nepočuje, stále dokáže byť v strehu.“

Učenie hrou

Toto mimoriadne dobre ovládateľné a prispôsobivé plemeno je vhodné aj pre úplných začiatočníkov. Výcvik poslušnosti je takmer bezproblémový, treba však počítať s tým, že z pracovnej stránky border dospieva spravidla neskôr, nezriedka až po druhom roku života. „Podľa mňa treba šteniatku dopriať čo najviac príležitostí a skúseností, ale v mladom veku by to malo byť bez nútenia, skôr zábavnou formou. Preto sa v tom období zameriavam hlavne na rozvoj vrodenej pracovnej vlôh. S výcvikom poslušnosti začínam až vtedy, keď je psík do-

„Rastúce šteniatko ma neprestávalo udivovať svojím nenúteným a milým správaním, inteligenciou a schopnosťou veľmi rýchlo sa učiť.“



výbornú samočistiacu schopnosť a nič sa na nej dlho neudrží. Po brlohárení z nej väčšinou stačí odstrániť hlinu a piesok. „Srst' nie je náročná na údržbu, svoje psíky trimujem spravidla dvakrát do roka,“ podotýka R. Roba.

Malý univerzál

„Pre mňa je to univerzálne plemeno. Veľmi dobre zvláda prácu pod zemou, kde je najčastejšie typickým vyháňačom. Uplatní sa aj pri dohľadávkach postrieľanej zveri, na spoločných poľovačkách, postriežkach, posliedkach, okrem toho je vášnivý ‚vodár‘. Bordera najčastejšie využívam pri individuálnych spôsoboch poľovania. Po výstrele a pri prípadnej dohľadávke je jeho pomoc neoceniteľná. Asi netreba hovoriť o poľovačkách na diviačiu zver, kde dokáže do určitej miery zastúpiť prácu duričov. Samozrejme, uvedomujem si, že nejde o duriča špecialistu. Mimochodom, na každú vychádzku do revíru beriem niektorého zo svojich psov. Je vždy dobré mať pri sebe psíka, často sa naskytne situácia, v ktorej ho môžem naučiť niečo nové.

Pri dohľadávke diviačej zveri im nechýba odvaha.

statočne psychicky pripravený.“ Border má v mladom veku veľmi krehké sebavedomie, netrpezlivý a nervózny vodič by si mal teda vybrať iné plemeno. „Hlavná chovateľská zásada znie – bordera nikdy neudri! Ak stratíte jeho dôveru, len ťažko ju získate späť. Ako trest postačí zvýšenie hlasu,“ zdôrazňuje chovateľ. Border teriér sa hodí na dvor i do

bytu, potrebuje však dostatok pohybu. Ak sa rozhodnete držať psíka v koterci, nezabudnite na zateplenú búdu. Plemeno sa veľmi dobre znáša s ostatnými psami a má nekonečnú trpezlivosť s deťmi. Okrem toho je to spoľahlivý strážca. „Moje psy ohlasujú všetko, čo sa deje na dvore a v okolí, ale k ľuďom nie sú agresívne.“ Ďalším plusom je srst', ktorá má

STRUČNÝ ŠTANDARD PLEMENA

Krajina pôvodu: Veľká Británia
Originálny názov: Border Terrier

Klasifikácia FCI: skupina 3 – teriéry.

Celkový vzhľad: výrazne pracovný teriér.

Povaha: aktívny, pohyblivý a vášnivý lovec.

Hlava: podobná hlave vydry.

Temeno: primerane široké.

Ňucháč: uprednostňuje sa čierny, ale ani hnedý alebo mäsovej farby nie je vážnou chybou.

Papuľa: krátka, silná.

Čeluste, chrup: perfektný, pravidelný a úplný nožnicový zhryz, horný rad rezákov bez medzery prekrýva spodný a zuby sú postavené kolmo na čelust'. Kliešťový zhryz sa akceptuje, podhryz alebo predhryz je hrubou,

nanajvýš nežiaducou chybou.

Oči: tmavé, so živým výrazom.

Uši: malé, v tvare V, stredne hrubé, preklopené dopredu, priliehajú k lícam.

Krk: stredne dlhý.

Trup: hlboký, plochý, dosť dlhý.

Bedrá: silné.

Hrudník: rebrá pekne dozadu vyklenuté, hrudník nie je príliš objemný, psa je možné objasť oboma rukami za rebrami.

Chvost: primerane krátky, dosť hrubý pri koreni, potom sa zužuje, vysoko nasadený, veselo nesený, ale nie stočený nad chrbtom.

Predné končatiny: rovné, kosti nie príliš hrubé.

Zadné končatiny: umožňujú rýchly pohyb.

Labky: malé s hrubými vankúšikmi.

Pohyb: umožňuje sledovať jazdca.

Srst': drsná a hustá, s priliehavou podsadou.

Farba: červená, pšeničná, sivá a trieslová alebo modrá a trieslová.

Veľkosť: psy 5,9 – 7 kg, sučky 5,1 – 6,5 kg.

Chyby: každá odchýlka od uvedených bodov sa má pokladať za chybu, ktorej hodnotenie je v presnom pomere k stupňu odchýlky.



Border sa hodí na dvor i do bytu, potrebuje však dostatok pohybu. Ak budete držať psíka v koterci, nezabudnite na zateplenú búdu.

Niekedy to býva aj za cenu menej úspešnej či neúspešnej poľovačky, najmä pri mladých jedincoch. Vždy sa to však mnohonásobne vráti v podobe výbornej práce v dospelosti.“

Akčný rádius bordera nebýva až taký veľký ako napríklad v prípade kopova. „V konečnom dôsledku to vnímam pozitívne, hlavne tam, kde sú rozlohy revírov menšie ako v minulosti. Potom sa stáva menej často, že psík pracuje úplne mimo dosahu mňa či ostatných účastníkov poľovačky. Border je rodený brlohár. Pod zemou sa zväčša snaží škodnú prinútiť, aby opustila brloh. Samozrejme, nie vždy je to jednoduché, zopár škrabancom sa občas nevyhne. Niekedy ostane líška pevne na svojej pozícii a potom neostáva iné, ako ju vykopáť spolu so psom. Tu mi poskytuje cenné služby lokátor, ktorý umožňuje presne lokalizovať psíka. Rád spomínam na zážitok so sučkou Becky, ktorú som vzal raz v januári na lov líšok. Pobehovala okolo mňa, zrazu zastala a zavetrila smerom k brlohom. Pozrela sa na mňa, ja som nerozhodne ostal stáť. Moje zaváhanie pochopila ako súhlas a vyrazila. O pár sekúnd som videl už len jej chvostík. Zmizla pod zemou. V tej chvíli som si uvedomil, že nemá pripnutý lokátor a v duchu som sa karhal, že som jej to dovolil, zvlášť v takom komplikovanom brlohu. Ostávalo len dôverovať



VIZITKA

Meno: Borderoba Agila
Dátum narodenia: 18. 5. 2010
Otec: Byrons Greengrass
Matka: Becky z Herberka
Majiteľ: Radovan Roba
Skúšky: sučka je v štádiu príprav
Výstavy: 2 x CAJC, 2 x CAC, CC, BOB, Víťaz Slovenska, Klubový víťaz

Becky a jej schopnostiam. Nebol čas ďalej váhať, skontroloval som brokovú hlaveň a už som sa blížil po vetre a potichu k brlohom. Čoskoro bolo počuť zvuky súboja a jej typický vysoký hlas. Pripravený som vyčkával, čo sa bude diať. O necelé tri minúty som zbadal chvost cúvajúcej líšky, ktorú sučka nekompromisne tlačila hlavou proti hlave von z brloha. Postriežku som v ten deň už absolvovať nemusel, Becky mi svojou odvahou zabezpečila úspech skôr, ako som očakával. Celkovo si pri práci borderov cením jednu vlastnosť, a to, že psík pracuje pre svojho vodiča, a nie pre seba

a pre ukojenie svojich pudov. Preto je pre mňa potešením pracovať s týmto plemenom. Dáva mi pocit, že veci riešime spoločne.“

Šesť dospelákov

Plemeno dnes zažíva boom na celom svete. Len v Českej republike mali za posledných päť rokov v priemere vyše sto vrhov ročne a počet narodených šteniat sa blíži k päťstovke. „Škoda, že sa niečo podobné nedeje aj u nás. Na porovnanie, na Slovensku sa v roku 2009 narodilo 52 šteniat v dvanástich vrhoch. Počet chovných jedincov tvorilo 38 psov a 42 súk. K zvyšovaniu početnosti borderov na Slovensku som začal skromne prispievať aj ja. Postupne som svoj chov rozšíril. V roku 2006 som doviezol Becky z Herberka a v roku 2007 Anastáciu Fleret Moravia, obe z Česka. Už mám od oboch sučiek aj pokračovateľky. Sú nimi Borderoba Agila a Borderoba Busy Bee. S oboma som v minulom roku úspešne absolvoval niekoľko výstav.“ Radovan Roba má momentálne šesť dospelých jedincov bordera. Najväčšiu radosť mu vždy prinesie dobrá práca psíka v každodenných situáciách, úspešná dohľadávka či dobrý spôsob vypracovania zveri. „Je to zakaždým taká malá oslava bez obecenstva a potlesku, keď sa srdce poľovníka poteší. Človek nikdy nevie, kam ho cesty zavedú a ako sa bude vyvíjať jeho život, ale viem, že pokiaľ to pôjde, na mojom dvore bude určite aspoň jeden border.“

**Text: Marianna Rajsá,
fotografie: archív Radovana Robu**



Množstvo energie a neustála aktivita sú pre bordera typické.